

Disput. Jur. de Judiciis. Tit. III.

de substitutis. q. 296. num. 63. & 70. Monera de communi, ult. volunt. cap. 9. quæst. 3. num. 207. Merlin. de legitimam, lib. 3. tit. 2. q. 7. num. 24. cum seq. & q. 8. n. 4. Mangil. de imputationibus q. 118. ex num. 4. Facheineus contra. jur. lib. 5. cap. 69. Grammatic. cons. civilis 145. num. 3. & 4. Menoch. qens. 71. n. 20. ex vers. Sexio maxime, lib. 1. & cons. 199. ex num. 15. lib. 2. & cons. 903. ex n. 1. lib. 10. Joseph. Ludovic. decisi. Lucens. 28. ex num. 1. Merlin. de legitimam lib. 5. tit. 3. quæst. 6. Et juxta iura municipalia Neapolitana, & consuetud. Et si testator, tit. de successionib. morientis sine filiis ex testamento, testator si sine liberis decedat, testari potest solum de medietate bonorum antiquorum, alia enim medietas debetur, & defterat ab illa consuetudine agnatis, & cognatis proximioribus; licet vero illi in vita disponere de omnibus bonis suis, ita tamen ut non fiat in fraudem legitima successionis. Nam si in fraudem dissiparet quis bona sua antiqua, alienationes revocarentur, ut ibidem tradit Neapodan. ex numer. 13. ad eum locum. Additiones Neapolitanorum. & quando fiat frus, eleganter Praeses S.C. Petrus Jordanus Ursinus de success. fidei. 1. par. quæst. 4. art. 3. ex num. 35.

Secundum, esto quod filius possit in vita sua expenditure bona, quæ habet, ad libitum, non tamen potest facere ita, ut bona sua post mortem relista maneat exempla ab onere solvendi matri legitimam tempore mortis debitam, ut recte adnotavit Gutierrez in repet. cap. quævis padum, in princip. n. 14. de part. in 6. cuius doctrinam videtur approbare Pelaez de majoratib. 4. par. quæst. 23. num. 152. quemadmodum per contractum, aut dispositionem inter vivos non potest efficere, quin leges in suo testamento, aut etiam decedente ab intestato, locum habeant, leg. nemo potest 58. ff. de legat. 1. nec ita de bonis suis disponere, ut aut Fisco, aut creditoribus suis prajudicium afferat, l. filius familiæ 117. 8. Divi, et 2. ff. codem titulo.

Secundum probatur predicta resolutio, quia pater habens filios, non potest gravare bona sua in prajudicium filiorum, ut eos excludat a jure petendi legitimam post mortem suam, & ut id officia requiratur confusus filiorum, aut renuntiatio legitima, ut pluribus prosequitur Molina de primog. lib. 2. cap. 3. ex num. 2. alter Molina de just. tractat. 2. tom. 3. disput. 579. num. 19. & 29. Sanchez operis moralis tom. 2. lib. 7. cap. 7. num. 26. Gutierrez de juramento confirm. 1. par. cap. 19. num. 1. Ergo similiter filius non poterit gravare bona sua, aut quod idem est admittere gravamen in legitima paterna, quan illi liberam ab omni onere defert lex, leg. quoniam in prioribus, Cod. de inoffic. testam. ut excludat matrem, quam habet, finitentia, & voluntate matris. Nam quoad hoc à pari procedunt legitima debita parentibus, & debita filiis, ut optimè animadvertis Molina de primog. lib. 2. d. cap. 3. num. 48. ex vers. Hac autem omnia, ex num. 49. & 50. Gutierrez. d. cap. 19. num. 2. & 3. Cancer. var. resol. p. 3. cap. 7. ex num. 91. Tellus Fernandez in l. 6. Tauri, num. 63. & 64.

Tertiù, quoniam pater, qui sciebat, aut scire debebat, matrem excludit non posse à legitima ex bonis filie debita, nisi per substitutionem pupillarem expressam, & illi non substituit, nisi per fideicommissum, tacite ad legitima successionem matri debita sine ullo onere matrem admisit, quare mater habet pro se viri sui tacitam voluntatem, l. consuevit 8. in princ. ff. de jur. codicillor. cui enim poterit adsimile, & non admittit, sponte sua dedisse videtur, l. 1. & scinderi, ff. de leg. 3. Menoch. de pref. lib. 4. presumpt. 27. ex num. 9.

Quarto, quoniam etiam si fiat filio substitutione pupillaris expressa, dubitant Doctores, an mater excludatur à successionis portionis legitimam filio debita, ut pluribus prosequitur Menoch. de presumpt. lib. 1. presumpt. 38. ex num. 3. qui sentit, excludi non posse, ibidem ex n. 4. quæ eadem fuit sententia Corraei in l. precibus 8. n. 29. & 30. Cod. de impub. & aliis, & spectatis legibus non improbabilius, & rationes, quas adducunt pro hac sua sententia, efficaciter probant predictam resolutionem à majoritate rationis, quod mater non possit excludi à jure per tenet legitimam de bonis filie nullo modo facta pupillari substitutione.

Tandem non obstat quod dicebamus sup. n. 20. posse videlicet filium gravari à patre in legitima, si ultra illa honoretur. Primo, quoniam illa sententia, quamvis communis, non est libera à contradictione, ab illa enim multi recedunt, inter quos Ant. Gabriel lib. 6. commun. titul. de legi-

Disputatio XXVI.

DISPUTATIO XXVI.

Utrum creditor possit liberare debitorem post factam sui crediti cessionem.

ACtiones directæ quæsita à creditore sic adhærent, & infixæ sunt ossibus ipsius, ut ab eo nullo modo avelli possint. Docuit Glossa ultima in leg. quis ergo casus 17. ff. de pecul. & Glossa in verbo, Ea vero, que in nominibus erant, per textum ibi, in leg. ea vero 3. ff. pro socio, Speculator libr. 2. titul. de cessione actionis, §. 1. num. 24. Cacheranus de ced. 6. 2. num. 4. Sicardus in leg. 3. num. 3. Cod. de novation. & delegat. & est communis traditio Doctorum, similes in hoc characteri, effectui quorundam Sacramentorum prorsus indelebili ab anima, de quo tractant Theologi post Magistrum in 4. sententiæ, distinctione 4. ubi D. Thomas quæst. 1. per totam, & Thomistæ post eundem Div. Thomam 3. par. quæst. 63. per totam. Cum vero creditor actiones cedit alteri, transfiert in cessionatum actiones utiles, non directæ, que apud ipsum cedentem remanent. Quia cessione facta cessionarius utitur jure cedentis, & in ejus locum subrogatur, leg. emp. 15. Cod. de hered. vel act. vend. ubi Glossa. Fungitur. Barbos. latè tractans in l. post docem 41. ex numer. 58. ff. solut. maritim. Gaspar Rodericus de annis redditib. lib. 2. quæst. 17. num. 11. & 27. Thulc. litter. C. conclus. 213. Ut vero difficultati proposita satisfaciamus, proponendi, & distinguendi sunt diversi casus.

Primus casus est, quando facta cessione apud cedentem nulla remanet actio, aut jus: ut contingit, cum quis habet actionem utilem, & illam cedit, tunc enim apud ipsum nullum remanet jus, ut norat Bald. post Glossam in l. tempor. 5. num. 4. Cod. de hered. vel act. vendita, & ibidem Bartolus num. 2. & Cynus num. 2. Angelus num. 2. in fin. Quo casu dicendum est, non posse cedentem agere contra debitorem, aut exigere ab eo debitum, aut eum liberare. Ratio est, quoniam si cedens tunc ageret, sine actione ageret, & id est repellendus esset à limine judicij, l. si pupilli, §. videamus, ubi Glossa. verb. Non habuerit, ff. de negotiation. gestis. Et ob eamdem rationem non potest liberare debitorem, quia ubi non est actio, non est obligatio, & ubi non est obligatio non est solutio, ibid.

Privatio praesupponit habitum, ibid.

3 Quando actiones directæ remanent elise, inefficaces, & inutiles apud cedentem, non potest cedens post cessionem liberare debitorem.

Actiones rursum remanent elise apud cedentem, cum cesso sit ex necessitate, nullo interveniente pretio, ut in restitutione, qua sit ex S. C. Trebelliano: aut cessione, qua sit à procuratore compulso per actionem mandati, ibid.

4 Limitanda tamen est resolutio, si debitior cedenti solvens ignoraverit probabiliter cessionem factam, nam tunc libertatem consequitur.

Ignorantia justa & probabilis nulli damnum debet afferre, ibid.

5 Debitor scienter solvens cedenti post factam cessionem non liberatur.

6 Cum actiones directæ remanent apud cedentem non elise, quia cessit voluntarie, debitor solvens cedenti liberatur.

7 Fallit in quatuor casibus, 1. 3. C. de novationibus.

8 Debitor aliunde sciens factam cessionem, quam ex denuntiatione cessionarii, an liberetur solvens post cessionem, resolvit Bartolus distinctione facta.

9 Scientiam simplicem debitoris, cessionem esse factam, non impedire, quin solutione debitior liberationem consequatur, sentiunt alii.

10 Expenditur pro hac sententia textus in-eadem l. 3. Cod. de novationib.

11 Debitorem scienter solventem post cessionem liberationem non convegli, etiam si non inveniant contenta in d. l. 3. aliorum sententia probatior.

12 Eum, qui certus est, ulterius certiorari non oportet.

13 Explicatur textus in d. l. 3. C. de novation.

14 Casus simplicis scientie virtualiter comprehenditur sub casu denuntiationis expresse.

15 Quis in concurso sit preferendus in exactione debiti, an cedens, an cessionarius, an creditor cedens, remissivi, & dic, creditor cedens preferri cedenti, & cessionario.

Secundus casus est, quando actiones directæ remanent apud cedentem, elise tamen, inefficaces, & inutiles: quod contigit, quando cesso sit ex necessitate nullo interveniente pretio, ut quando hæres facta hæreditatis restituzione ex Senatus-consulto Trebelliano transfiert actiones in fideicommissarium; nam directæ, quæ apud ipsum remanent, remanent elise, & inefficaces, l. 1. in princip. ff. ad Trebellian. Item procurator, qui per actionem mandati compellitur, aut compelli potest cedenti domino actionem, quam nomine domini acquisivit, l. possessio 49. §. & si possessio, ff. de acquirend. poss. retinet directam elisam, & inutilem. Et hoc casu similiter dicendum est, non posse cedentem cessione facta debitorem liberare, cum actiones, quas retinet, remanent elise, inefficaces, & inutiles. Ita sentit Aug. in d. l. facta 63. §. si her. n. 2. & ib. Paul. n. 4. ff. ad Treb. Bald. in d. l. 3. n. 1. C. de novat. & in l. 1. n. 19. & 31. Salicet. num. 21. & 23. C. de alt. & obligat. idem Bald. consil. 163. premittendum, num. 1. volum. 3. idem Angelus consil. 259. quedam domina, num. 3. Jafon. in d. l. si cum emplo-